

Мр Здравка Радуловић
Народна библиотека Србије
zdravka.radulovic@nb.rs

Монографија омладинског књижевног часописа *Полет*

Орбовић, Марија. *Полет (1924-1926)*. Чачак: Градска библиотека „Владислав Петковић Дис“, 2009.

Највећи број регионалних и градских библиотека има формиране завичајне збирке које су најчешће презентоване преко лисних и штампаних каталога. Брижљиво прикупљен, обједињен и обрађен завичајни фонд, солидна је основица за библиографску презентацију писаних културних добара неког локалитета.

Један од видова рада на формирању и презентовању завичајних фондова у Градској библиотеци „Владислав Петковић Дис“ у Чачку је и рад на библиографијама које излазе у едицији „Завичајне библиографије“. Најновију књигу ове збирке (св. 16) приредила је Марија Орбовић, библиотекарка која резултатима свог рада већ двадесет година скреће нашу пажњу на културна добра чачанског региона. Активно бављење истраживањима развоја штампарства овог културног поднебља, била су јој довољан показатељ и смјерница да на најбољи начин и парцијално презентује културну баштину Чачка и околине. Библиографије значајних појединаца (Радојко Николић, Сениша Пауновић) и часописа (*Градац*, *Врело*), биле су најбољи пут којим је Марија Орбовић могла кренути у остваривању свог основног циља: указати на највреднија писана достигнућа свога завичаја.

Монографија омладинског књижевног часописа *Полет*, који је у периоду између два свјетска рата оставио незаобилазно сведочење о постојању талентованих појединаца који су остали упамћени по својим изузетним ангажовањима у области културне и књижевне делатности, био је посебан изазов за аутора какав је колегиница Орбовић.

Полет, омладинско књижевно гласило ђачке дружине „Рајић“ чачанске Гимназије, са уредницима Миланом Ђирићем и Растком Пурићем, ученицима осмог разреда, и Дојчилом Митровићем, учеником седмог разреда, почело је да излази 15. јануара 1924. године. У штампарии Стевана Матића штампан је петнаестодневно, и до 1. јуна 1924. године изашло је десет бројева. Чачанска дружина „Рајић“ престаје да издаје *Полет* од нове школске године (1924/25) и ученик осмог разреда Дојчило Митровић (Чачак, 1917 – Београд, 1995), као једини уредник, наставља да уређује и издаје часопис приватно.

Уз помоћ претплате и новца од рекламираних огласа, штампаних на корицама, млади Митровић је у другој години излажења успио да објави десет бројева *Полет*.

Године 1926. штампана су четири броја у три свеске и часопис је престао да излази после четврте свеске у априлу месецу.

У периоду између два светска рата, омладинска штампа није имала неке значајније наслове и ангажовање уредника Митровића и његових школских другова био је велики успјех и труд вриједан сваког поштовања. Потребу за постојањем оваквог омладинског књижевног листа у Чачку препознали су и чланови Општинског одбора Чачка, који су, у оквиру својих могућности, материјално помагали његово излажење. Судећи по сарадницима и претплатницима, *Полет* је нашао своје читаоце у Ужицу, Новом Пазару, Ђуприји, Београду, Сремским Карловцима, Лесковцу, Штипцу, Суботици, Рачи и Крагујевцу.

Иначе, његов уредник Дојчило Митровић, новинар и публициста, стекао је прва новинарска, уредничка и литерарна искуства у Чачанској гимназији, где је уређивао чак три листа, од којих је *Полет* упамћен до данас, јер је надрастао оквире локалног ђачког гласила поставши књижевни часопис много ширег значаја.

У првој години излажења, у *Полету* су објављивали своје радове углавном гимназијалци и средњошколци, а у другој години постојања (1924/25), Дојчило Митровић дјелимично мијења концепцију гласила, објављујући књижевне студије и радове професора Чачанске гимназије који знатно доприносе његовом угледу и озбиљности. Као прави професионалац, уредник Митровић уводи и рубрике које овом књижевном листу дају нов квалитет: „Књижевни преглед“, „Нове књиге и листови“, „Позоришни преглед“. У дјелимично измијењеном облику, са амбициозним поднасловом: часопис за књижевноист и науку, *Полет* улази и у трећу годину, а након последњег 4. броја, престаје да излази.

Изражење овог часописа било је од великог значаја за младе људе који су се бавили писањем и, судећи по сарадницима, његово постојање оставило је значајни утицај на утемељење и развој модерне књижевне мисли тог времена. Сарадници *Полет* били су: Тин Ујевић, Десанка Максимовић, Милан С. Шантић, Густав Крклец, Часлав М. Никитовић, Живојин Гл. Алексић, Марко Враћешковић, Сениша Пауновић, Радомир Кречковић, Растко С. Пурић, Живан Митровић, Драгољуб Милојевић и др.

Монографија коју је приредила Марија Орбовић, у својој квалитетно осмишљеној форми, представља збирку

свега што је најбитније и највредније за презентацију овог часописа. Уз прегледно обрађен историјат омладинске штампе, а потом и *Полеџа*, понуђена нам је сва постојећа архивска документација, записници, преписка, дјеловодници, фотографије, факсимили и исцрпна библиографија објављених прилога. Библиографска грађа садржи 245 библиографских јединица, сређених у стручне скупине по УДК. Уз Именски регистар, урађен је и Регистар разрешених псеудонима и иницијала.

Ова публикација има многострук значај. Посебно скрећемо пажњу на њен информативни карактер, ради

којег је можемо сврстати у приручнике лексикографског карактера. У њој можемо пронаћи драгоцене биографске податке и фотографије уредника и сарадника *Полеџа*, а преко Регистра разријешених псеудонима и иницијала, са сигурношћу можемо разоткрити право ауторство прилога и у неким другим листовима тога периода.

Монографија *Полеџа* репрезентативан је информационо-документациони материјал онога што убрајамо у културну баштину једног локалитета, али и незаобилазни приручник за сва будућа научна истраживања културне историје Чачка и ближе околине.

Светлана Павловић
Народна библиотека Србије
svetlana.pavlovic@nb.rs

Геолошка библиографија Србије XI (1991-1995)

Бањац, Ненад, Марина Букавац и Живорад Крстић. *Геолошка библиографија Србије XI 1991-1995*. Београд: Рударско-геолошки факултет, Департман за геологију, 2009.

У току 2009. године, у издању Рударско-геолошког факултета, Департмана за геологију, објављена је једанаеста свеска геолошке библиографије Србије, која представља наставак прикупљања и сређивања литературе значајне за познавање геологије Републике Србије у периоду од 1991. до 1995. године.

Објављивање ове публикације помогло је Министарство животне средине и просторног планирања Републике Србије.

Као и у претходним свескама, представљени су радови који тематски одређују геолошке проблеме који су описани у нашим часописима или су приказани на научним скуповима у земљи. Монографија обухвата и радове страних аутора који су обрађивали геолошку проблематику наших простора или су им радови објављивани у нашим часописима, као и радове који се везују за научне дисциплине сродне геологији.

Монографија обухвата 2.109 библиографских јединица које су сређене абecedно према презимену аутора. Сви радови једног аутора поређани су хронолошки, по го-

динама када су објављени, и то најпре самостални радови, а затим и радови са коауторима. Додатак публикацији представља попис периодике, скупова, конгреса и симпозијума, као и списак издавача који су се бавили проблематиком геологије.

Саставни део монографије чини CD са свим подацима који су представљени у књизи, с тим што CD пружа могућност лакшег и бржег претраживања.

Аутори монографије сматрали су да је корисније представити и непотпуне податке него изоставити поједине библиографске јединице, нарочито ако се зна да је један број радова штампан у иностранству, што је отежало прикупљање грађе за библиографију. Услед тога, један број библиографских јединица прикупљен је преко индиректних извора, тј. из литературе наведене у радовима других аутора, због чега се аутори унапред захваљују читаоцима за све допуне и примедбе у циљу употпуњавања података о радовима из области геологије.

Библиографија је обрађена у Чикаго стилу библиографског цитирања.

Жељка Момиров,
олово ливено патинирано - 20 x 15 x 5 cm